

**Előfizetési árak:**  
 helyben, vagy postán küldve:  
 évi 10 frt. — kr.  
 Félévre . . . . . 5 . . . . .  
 Negyedévre . . . . . 2 . 50 . . . . .  
 Egy óra . . . . . 1 . . . . .  
 Egyos szám 4 kr.

A lap szállási részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.) barmintva küldendő.

**Előfizetési helyben:**  
 Főter 1828. sz. Lajos könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz. alatt.)

# DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAP KIVETELÉVEL.

**Hirdetési díj:**  
 Négy hasábolos betű sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többszöri hirdetések alkalmán jutányos áron vételnek fel. Helyes díj minden külön bejelölésért 30 kr.  
 Hirdetést vagy reklámot megahon foglalt időtartamra 50 kr.  
 Ajánlati közlemények minden betű sorra 50 krajczár.  
 Hirdetéseket felvételnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz. alatt.)  
 Kéziratok nem adnak vissza.

## Országos tanszerkiállítás.

Debreczen, aug. 16.

(K. B.) A debreczeni országos tanszerkiállítás augusztus 18-án, 6 felsége születése napján nyílik meg. Nem kétkedünk benne, hogy a kiállítás gazdag s a siker teljes lesz, mert hiszen hónapok óta buzgólkodnak a kiállítás létesítésén lázas buzgalommal olyan emberek, akik ha valamihez hozzá fognak, keresztül is viszik azt.

Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő uré első sorban az erdem, hogy ez a kiállítás létesíthetett. Az ő kitartása, buzgalma s lelkesítése okozta azt, hogy a kiállítás eszméjét a tanügyi körök fölkarolták s az eszme ime tetet öltött. Szíves készséggel elismerjük, hogy Eötvös Károly Lajos ur a legtevékenyebb tanfelügyelők közé tartozik. Mindig agitat, tesz, munkál s alkotni akar. Rövid ideje működik Debreczenben és Hajdúvármegyében, de máris olyan alkotásokat, amelyek érdemeit és munkásságát hangosan dicsérik. Ott van például — hogy egyebet ne említsünk — a tanítói árvaház, melyet ő teremtett, ő hozott létre, ugyszólván a semmiből.

De minden elismerésünk mellett, melyvel az ő munkássága iránt viseltünk s annak dacára, hogy a magyar tanügyi fejlesztését egyik legsürgősebb feladatnak tartjuk, még se habozunk bevallani, hogy mi a tanszerkiállításért nem tudunk felette nagyon lelkesedni, még pedig egyszerűen azért, mert az abból eredő hasznok (erkölcsi hasznok értünk) nem áll arányban a ráfordított fáradsággal és költséggel.

Sok baja van még a magyar közoktatásügynek, sok teendő várakozik reánk, különösen a népnevelés terén. Az állam a közoktatásügyi költségek nagyobb részét a társadalomra hárította, az agyonadózott magyar társadalom pedig nem bír meg mindent. Nem csoda tehát, ha közoktatásügyünknek számos hiányai vannak, mely hiányok eltüntetésére kell vállvetett erővel törekednünk. Mar most a

tanszerkiállítás mely hiány eltüntetésére alkalmas?

Bemutatják a tanszerkiállításra a magyar tanügy fejlődését. Szép feladat. De nem mutatják be a magyar tanügy hiányait. Már pedig ha a magyar tanügy sorsán akarunk lendíteni, akkor legelőször is a hiányokra kell figyelemmel lennünk, nem pedig a már meglévővel pompázunk; pénzünket és fáradságunkat e hiányok eltüntetésére kell első sorban fordítanunk, nem pedig a meglévők csoportosítására.

A legtöbb hiány népiszkoláinkban észlelhető s itt várakozik reánk a legsürgősebb teendő. Eltekintve a tanítói kar csekély díjazásától, mely a munkakedvet lohasztja, népiszkoláink nagy részének felszerelése igen hiányos. Volt alkalmunk számos népiszkolában megfordulni s különösen szegényebb falukban valódi ázsiai állapotokat tapasztaltunk. A tanterem szűk volta és rondasága mellett alig találtunk némely helyen valamely tanszert. Egy-két ütött-kopott fekete tábla, egy-két foszlanokra tépett fali olvasó tábla képeztek a tanszerkészletet. Ezeket a tanszereket kellett volna kiállítani s bemutatni a minisztereknek, hogy lássák, minő árva gyermeke a népnevelés a magyar államnak!

A mondók vagyunk tehát, hogy a tanfelügyelő ur, kinek nagyszabású terve mellett az ilyen kicsinysegekre kellene a főfigyelmet fordítania, mert az ilyen kicsinysegeken fordul meg a népnevelés sorsa, sokkal nagyobb szolgálattal tett volna a közoktatásügynek azáltal, ha a tanszerkiállítás létesítése helyett arra törekedett volna, hogy szegényebb népiszkoláink tanszereivel s a szegényebb iskolás gyermekek tankönyveivel láttassanak el. Ha sikerült neki az, hogy a debreczeni tanítói árvaházra tetemes áldozatot tudott kinyerni ugy az államtól, mint Debreczen városától: bizonyára az is sikerül vala neki, ha felhívja az illet kes körök figyelmét népiszkoláink elhanyagolt voltára. Ha ezt megteszi s a népiszkoláknak tanszereivel való

ellátását szorgalmazza: sokkal többet használ vele a magyar tanügynek s maradandóbb érdemeket szerez magának, mintha minden évben tanszerkiállítást rendez, mely utóvégre sem egyéb, mint sok költségbe és sok fáradságba kerülő — p a r á d é!

**Történeti jelenet.** Londonból jelenti egy rövid tavrát, hogy Vilmos német császár meglátogatta Farnboroughban Eugénia excsászárnét, III-ik Napoleon özvegyét. . . . . És ennek a visszavonult elő bus özvegynek eszébe jutott, hogy minő más körülmények között ösmerekedett meg e fiatal császár nagypapjával. 1867-ben volt, III-ik Napoleon hatalmának tetőpontján állt s ragyogó szépségű felesége egy fényes udvar élén fogadta Európa fejedelmait, a kik a világiállás alkalmából sorba látogatták Páris. . . . . Így ment oda I. Vilmos is, kezét csókolni a szép excsászárnénak, kinek fejéről 3 évvel később letaszította a koronát s megölelni Napoleont, kit három évvel később szegényebb és száműzésbe kergetett. . . . . S a szedáni győző unokája ott állt szemben a sápadt özvegyvel, s egy fél óráig beszélgetett vele. Most ő van hatalma tetőpontján, Eugénának pedig nincs férje, nincs gyermeke, nincs koronája, nincs birodalma, semmije sincs, mindent elgázoltak a poroszok. . . . . A felirai látogatás természetesen nagy feltűnést kelt egész Európában. A császár angol ezrednek egyenruhájában jelent meg. A találkozás a londoni német nagykövét készítette elő. Az a különös figyelem, melyet az angol és az orosz udvar a legutóbbi időben a császárnéval szemben tanusítottak, valamint az a körülmény, hogy Napoleon Viktor herceg újabb találkozott a czárevicszel és az angol királlyal, a legkülönbözőbb kombinációkra szolgáltatnak alkalmat. Napoleon Viktor herceg tudvalevőleg az orosz hadsereg kötelékében szolgál.

## BELFÖLD.

**A kis lottó eltörlése.** Félhivatalosan jelentik, hogy Wekerle miniszterelnök a jövő évi költségvetéssel egyidőjűleg októberben a képviselőház elé a kis lottó eltörléséről és az osztályorszájak behozataláról szóló törvényjavaslat b-terjesztendi.

**Beszámoló beszédek.** Sima Ferenc országgyűlési képviselő e hó 19-én és 20-án tartja beszámoló beszédét Dorozsmán. Simát beszámolója a függetlenségi és 48-as párti képviselők közül többen elismerik. — Messzó Laszló dr. országgyűlési képviselő, e hó 18-án érkezik Bekésre, hogy 19-én beszámolóbeszédét

meg'artsa. A függetlenségi és 48-as párt népes erkezetlet tartott, melyen elhatározta, — hogy a képviselőt díszes fogadtatásban részesítik.

**A f.-eöri választás** eredménye a következő: Festetich gróf miniszter kapott 1626 szavazatot, Györy Elek 951 szavazatot; Festetichet tehát 675 szöbbséggel képviselőnek választották. Rendezavarás nem történt.

## A fiumei kikötő égése.

Augusztus 14.

Napról-napra érkeznek jelentések az ország minden részéről kisebb-nagyobb tüzekről, s ez a szomorú rovat évek óta nem volt olyan állandó és olyan bő, mint az idei nyáron. Ezt a fekete krónikát lassan szinte megszokta a közönség, de a Fiuméből érkező híreket mégis megdöbbenéssel olvasta mindenki. Az ország szemefénye, az egyetlen magyar tengeri kikötő tegnap éjjel óta lángokban áll és a tüzet még mindig nem tudták lokalizálni. A kár már eddig is körülbelül négy millió forint. — A nagy tüzről a következőket jelentik:

A tüz tegnap éjjel tizenkét órakor a hatos számú kikötői raktárban keletkezett. A fából készült épületből könnyű füstfelhő szállott fel, amelyre senki sem figyelt volna, ha a raktárba zárt két rattlerkuja kétszöbeesett tüvöltés nem hallják. — Az örök és a közel alomázósó rendőrök erre a füstölő épülethez siettek és konstattálták, hogy a raktár ég.

Hamar megérkeztek a városi, a rizshántoló és keményítőgyár, a papírgyár és petroleumfinomító tüzoltói, azonkívül a katonaság és a rendőrség is segédkezett az oltási munkában, de szinte tehetetlenek voltak a pusztító elemmel szemben.

A tüz az ablakon át átharapódzott a hetes számú raktárba is. Az Adria gőzhajós társaságnak, a Schenker és Társa, Hofmann, Burics Marco, Csillag, Bayertal és Löwy czernek ott temérdek áruja volt felhalmozva, cukor, liszt, spiritusz, bor, bab, gyanta és tanninkivonat. Éjjel egy órakor óriás robajjal leszákad a raktár fedele. A tetőzetten levő telefondrótok, mint valóágos rakéták étek, s a villamvilágítás drójai is. A villamos lámpák meg egyszerre mind elaludtak.

A már alvó város felébredt, az óriás lángoszlopok olyan világozságot araszítottak, hogy még Abbázia és Volosca is tisztán látható volt. A kikötőben ember ember hátán szorongott. A hőség olyan irtózatos volt, hogy az égő raktárak közelében majdnem lehetetlen volt a tartózkodás.

A vámkirendeltség épületéből a Wertheim-szekerényt és a hivatalos könyveket csak a legbámulatosabb véletlenség segítségével tudták ki-

## A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

### Hitszegő.

Nem czimezlek sehogy, hisz azt, a hogy én most te rólad gondolkozom, egy rövid czimbe leírni ugye tudnám.

Nem siránkozom, nem öntöm szavakba szívem keservét, lekem gyötrelmeit. Te azt nem érdelem meg. Azt hittem, férfi vagy, ki helyt tud állni szavának. De csalódtam, te nem vagy férfi. Egy ingtag báb vagy, kit a sors játéka s lobbanékony szived jobbra-balra vet, kinek nincs határozott útja, hanem a szerencse kanyargó ösvényen rohansz előre vakon, hatra nem tekintve. Pedig azt hittem, megerdelem, hogy szeresselek.

Oh Béla, Béla, beh semmi néktek egy gyöngye női szív! beh könnyen rugátok felre utatokból, ha másra lertetek!

Mily boldog voltam tegnap, mikor kimentem atyámmal eléd a vasúthoz. Egy barátod mondta a napokban, hogy megjössz. Bár csak ne mentem volna! Hosszu utazásod alatt eleinte sürűn, majd ritkábban írtál, utóbbi időben leveleid elmaradtak, de biztam, hogy hát nincs mit írnod.

Mondogattam magamban, hogy hisz egy férfi nem tud oly sokat írni. Mit is írna? — Száz meg száz dologgal van elfoglalva tanulmány-utja alatt, komoly ügyek kötik le figyelmét; majd annál többet beszél utjáról, ha itthon lesz. Oh, komoly ügyek voltak igen! Életbe vágó ügyek. Fontosak a te életedre, de még fontosabbak az enyémre, ki most összelörve látom szép reményeim, szívemet, mindennem. Semmivé lett rám nézve az eddig oly derűs világ, elsötétült élettem a nap ragyogó sugara, elsötétült az életem csilloga.

Oh Béla! Először csak kíváncsian néztem azt a női, ki véled kiszállt a vasuti kocsiából, aztan elfogott a félelem s mikor terám tekintve elsápadtál s ijedten siettel tova, rövid köszönés után azzal a nővel, s kocsiába szállva elrobogtatok, nem láttam, nem hallottam semmit, csak az zúgott a fejemben folyvást: Az a nő az ő felesége. Mint sivitő vészmadár, ugy sikongott ez a mondat végig agyamon, ugy szakgatta ez a gondolat a szívemet, mint a vészmadár sikoltása.

S aztan megtudtam, hogy igazam volt. Oh atkozott óra, mikor e lépésre szántad el magad! Igaz, hogy újjamon nem volt még a gyűrűd, de hisz te mondtad, hogy várjak, míg visszatérsz s akkor megüljük az eljegyzést, te mondtad anyámnak, hogyha jönne kerő, ne adjon másnak, mert mi egymásé vagyunk.

Nem volt elég neked az én pénzem, gazdagabba vagyál, nem volt elég az én szépségem, szebbet taáltál. Budapest nagy város, elbujhatsz előlem — gondolat — egy leánynak tett ígért: pusztában tett kiáltás.

Isten veled! Légy boldog! Boldogabb mint én leszek, ki olyan lány vagyok, mint a milyen ferfinak teged hittelek!

Ha látsz az utcán, fordítsd el tekinteted, ne ismerj reám. Ha hallasz rólam, ne halld meg, minek? Ismertél, nem ismerstvégé, férfi vagy, szabad, ugy teszsz, a hogy jobbnk találok.

Írnek még ivatek, mert volna mit írni, de kezdem szegyelni, hogy ennyire is méltattalak.

Isten veled!

Terezt.

Terezt!  
 Nem merek elmenni hozzád. Félek tőled.

felek önnönmagamtól. Mikor megláttalak a vasútnál, a vér a fejembe tödült s egy hang azt kiáltotta a fülemb: Gazember! Nekem, kire senki sem mondott egyetlen becserlő szót soha. Igen gazember, aljas hitszegő vagyok! Csak vadolj, csak vadolj! Miért nem írtál többet? Hadd korbacsoltad volna föl meg jobban a szívem! Igazad van. A szerencse elvakított! Azt hittem, elfelejtettél; amugy se szeretél válami nagyon, hisz oly hideg voltál mindig, oly szótalan, oly hallgatag. Nem tudtam, hogy vannak nők, kik szívük mélyén szeretnek s csak szemük beszél, az ajakuk nem cseveg a szerelemről. Azt hittem, nekem egyre megy, bárki vesz el, hiszen oly nyugodtan bölintottát fejeddel, s mosolyogva mondtad: Jól van Béla, csak menjen utjára s ha visszatérl, majd beszélünk erről. En azt hittem, hogy ez csak gyönzéd figyelmeztetés, hogy ne számítsak rád nagyon. Pedig én ugy terveztem, hogy próbára teszlek e másfél év alatt, míg távol vagyok. S ugy látszik, te is próbára akartál tenni engem. Oh Terezt, Terezt, miért nem értettük jól meg egymást.

Feleségem kedves jó teremés, de nem találtam meg benne azt, a ki te vagy. Elvakított szép-ége, kedves modora s nem tagadom, pénze s befolyásos rokonsága. Féltve, hogy feleségem s mind jobban kezdem látni, hogy nincs benne a te mélyesges gondolkozásod, a te nyugodt mélyen érző szived.

Oh, Terezt Terezt, miért is nem értettük meg jobban egymást. Miért is rejtőztél ugy el nyugodtságod fatyolába. Miért nem mondtad csak egyszer is, hogy szeretsz; azt hittem, csak barátság az egész, melyből talán szerelem lesz, ha enyém leszesz. S a sors közbe vágott, én azt hívéim jobb így, hogy te megvárd azt, ki szerelemre gyujt, s nem vettem észre, hogy te engemet szerettél.

Azóta hogy leveled olvastam, gyűlölni kezdem a feleségemet. Pedig nem érdemi meg, mert ő jó, szegény. Ő sir, hogy elhidegülttem, s engem gyötör, hogy kétszeresen hiszegő vagyok. — Elváltjak tőle s leendő gyermekemmel együtt eltaszítam magamtól? Hisz akkor nem volnék érdemes read. — Így meg érzem, tudom, a vád s az irántad újból fel-lángoló szerelmem teszi elviselehetetlenné az életem.

Mit tegyek? Teréz, segíts rajtam te; a te mélyen érző női szived fog módot találni a menekvésre. Kérlek, segíts meg engem, ki oly nyomorultnak, oly gyámóltalannak érzem magam.

Bocsánatodért könyörög — kezeidet csókoló

Béla.

Szeretted, drága Béla! Mikor leveled elolvastam, azt hittem, nem igaz, amit írsz — üres szövirág minden szavad.

De megtudtam később, hogy valóban buslakodsz, hogy órák hosszat ülsz szabadban, hogy nincs kedved az élethez. S kétségbees-tem. Oh vajha ne szólalt volna, ne írtam volna meg neked szomorú arcomat! — En vagyok oka bánatodnak, keservednek, kinjai-toknak.

Leveled nemes szived bizonyítványa. Bámód tettetted s nem resteled bevallni, hogy ismered bűnös voltodat. Férfi vagy mégis, nemes szívű. Igazad van: nagyon hideg vagyok. Nem tudtam neked soha reményt nyujtani, s te joggal kétkedél.

En szegény balga leány, azt hittem, te is olvasol szívemben, mint a mily tisztán érz-tem én.

Légy nyugodt, kinek hűséget esküdt fogad-



mult héten csak egyetlen 3 éves gyermek halt el behuruban, míg egy éves 5, 1 éven felüli 2. Legtöbb halálozás az 1 éven alóli gyermekeknek fordult elő, nem kevesebb, mint 8 gyermek halt el rövid egy hét alatt. Későbbjök a gyermekek balandósága. — Mi nem hisszük, hogy e tárgyban ne történhetne valami intézkedés. Peldául orvosi kapacitásaink közül ajánlatos volna, ha valaki behatóan foglalkozna e tárggyal s a betegség elleni védekezést a hatóság által nyomtatásban terjesztené a köz-nép közt, melynek köréből leggyakoribb a gyerekeknek behuruban való elhalálozása.

**\* A Kossuth szobor bizottság** tegnap délután 5 órakor tartotta ülését a kereskedő ifjak önképző körének helyiségében Komlóssy Artúr elnöke alatt. Tóth Béla pénztárnok bejelentette a gyűjtések eddigi eredményéről, mely a következő: Befolyt április hónapban 165 frt. 21 kr május 1353 » 29 » június 1298 » 60 » július 1239 » 81 » augusztus 318 » 53 »

**Összesen 4375 frt 44 kr.**

A gyűjtő izek nagyobb része azonban még mindez ideig nem küldetett be. A bizottság határozatképpen kimondta, hogy a kint levő gyűjtő izeket még az októberben megindítandó házakénti gyűjtés előtt be fogja kéretni. — Sebes György indítványozza, hogy a debreczeni öszi lovászenyék idejére egy gyűjtőív küldessék a lovaregylet titkárához. A bizottság ez irányban intézkedni fog. Történetek ezik követőleg felszólalások műkedvelői előadások, hangversenyek, táncmulatságok rendezése tárgyában, de a bizottság ragaszkodik azon kijelentéséhez, hogy ilyen mulatságok rendezésébe bele nem fog, a mozgalomnak e téren a bizottságon kívül kell megindulni. Több apróbb ügy elintézésé után a gyűlés 1/4 hét órákot véget ért.

**\* A miniszter levele.** B. Eötvös Loránt vallás és közoktatásügyi miniszter, a következő levelet intézte Csiky Lajos főiskolai tanárhoz, mint az országos tanszerkiállítás elnökéhez: Budapest, 1894. aug. hó 14-én.

Tisztelt igazgatósági Elnök Ur!

Meleg köszönettel vettem folyó évi 347 sz. a. kelt felterjesztése végoráiban kifejezett azon óhaját, hogy a tanszerkiállítás igazgatósága a megnyitás alkalmára reméltem számítani.

En magam részéről is kezdettől fogva nagy érdeklődéssel kísértém a kiállítás érdekében kifejtett lelkes mozgalmat és szívesen számítottam arra, hogy a megnyitást ünnepélyen személyn tanuja lehetek a sikernek; most azonban, minthogy a megnyitás ideje oly kegyelelt napokkal esik össze, a melyek engem kötelességszerűleg a fővárosba költönek: igaz sajnálattalra kénytelen vagyok ezen óhajom teljesüléséről letenni.

Kérem Elnök ur, szíveskedjek e fölött való sajnálatomat a kiállítás igazgatóságának támogatni, s egyúttal közölni, hogy üdvözlétem személyes, szóbeli kifejezésével Dr. Klármárik János miniszteri tanácsos urat bízom meg Fogadjon Elnök ur igaz tsztelemet!

Eötvös.

**\* Az országos tanszerkiállítás elnökségének szives figyelmébe.** Megírtuk és megígértük, hogy szives készséggel fölvevessük a tanszerkiállításra vonatkozó közleményeket (noha a tanszerkiállításra külön hivatalos lapot alapítottak, mely attól a csekély jövedelemtől is megfosztja a helyi lapokat, mely a tanszerkiállítás tartama alatt a kiállítók hirdéseiből befolyt volna), ha azok ugyanazon időben küldetnek be hozzánk, mint a többi lapokhoz. Mégis azt tapasztaljuk, hogy egyik helyi lap, a többiek rovására — nem tudjuk mi okból — elnyelnek részesül. Ugy tudjuk hogy a kiállításnak sajtó-irodája is van, ennek dacára megtörtétek, hogy nem egy időben küldik be a helyi lapokhoz a közleményeket. Ha ez után is ilyen eljárás tapasztalunk, kénytelenek leszünk a tanszerkiállításra vonatkozó közleményeket nagyon rövidre fogni, vagy egészen mellőzni. Fáradságunk fejében legalább is figyelmet kérünk!

**\* Kossuth szobor.** A Debreczenben felállítandó Kossuth-szobor alap javára adakoztak újabbán: Lukács Armin 607 szamu gy. i. Lukács Armin 20 korona. Reichmann Armin Debreczen 646 szamu gy. i. Reichmann Armin 40 korona. Weis Leóvi 20 korona. Összesen 60 korona. Gyenes Lajos Debreczen 553 szamu gy. i. Gyenes Lajos 10 korona. Antal Adolf 4 korona. Összesen 14 korona. Bárdos Geza gyűjtő ivén: Kuncz J és T-sa 100 korona, Bárdos Geza 10 korona. Gyenes Lajos 10 korona. Molnár Ferencz 10 korona. Kiss Lajos 6 korona. Irsay Miklós 4 korona. Winkler Márton 4 korona. Schranz Aladar 2 korona. Müller Aladar 2 korona. Tapolyán Baglán 2 korona. Ivanovicz Tivadár 2 korona. Loránt Gyula 1 korona. Leidenfrost Kornél 1 korona. Kuzsárg Gyula 1 korona. Tóth László 1 korona. Zeinwald Geza 60 fillér. Killer Győző 60 fillér. N. N. 60 fillér. — Összesen 160 korona és 80 fillér.

**Az „Órállo”** ez alatt január — júniusban hetenkint kétszer megjelenik — polit. társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap, mely felévi fenállása alatt a közvélemény és sajtó kiválóan meleg elismerését vívta ki s egy a hagyományos magyar szabadelvűség, mint a protestantizmus szolgálatában teljes buzgósággal igyekezett működni, legyőzve az elébe torzysult nehézségeket, mely

lyek miatt 2 hóig szünetelni volt kénytelen. f. é. v. s. z. p. t. e. m. b. e. r. 1-én újra megindul. Hetenkint 2-szer fog ezután is megjelenni; előfizetési ára marad egy hóra 50 kr, negyedévre 1 frt 50 kr. szerkesztőtársa ifj. Dr. Mitrovics Gyula, főmunkatárs Csengey Gusztáv lesz. A megrendelés könnyítése végett kötelező jelenkezés is küldhető, mely esetben az előfiz. pénz utalványozása október 1-ig elhalasztható. Köelező jelenkezést, ha más időtartam nincs kitéve, — egy évre szólónak tekintethetünk, de az előfizetés ez esetben is beküldhető negyedévi részletekben is. Előfizetési pénzek alóliróthoz küldendők. Sárospatak 1894. aug. 15. Dr. Bartha Béla jogtanár, az „Órállo” polit. lap felfelős szerkesztője és tulajdonosa.

**Papos czehal.** A bask partokon, Bermeo mellett, a napokban egy papos czehalat fogtak, mely bizonyára a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Azt hiszik, hogy a czehalat ezt a papot valamely sziklához való erős átadás folytán kapta. Az se lehetetlen, hogy az anyja rábámult egy tevére. A szörnyet a bilbaói természetrajzi múzeum vette meg.

**\* A pöstyéni fürdőben,** mint lapunknak írják, eddigelé 2919 fürdő-vendég fordult meg. Debreczenből újabban ott időzik Tóth Kálmán nyugalmazott mérnök.

**\* Gazdák figyelmébe.** A kősélységi pusztán a marbak közelmé a köröm, láb- és szájfajás járvány annyira elterjedt, hogy a mező rendőrkapitány az egész puszta területét zár alá helyezte.

**\* Lukács János tánczenetelő** által e hó 19-ére kiütözt próba-bál miután a tanszerkiállítás miatt a terem ezen napon elfoglalva lesz — egy nappal előbb, vagyis e hó 18-án, szombat este tartatik meg.

**\* Fogl József Lajos** budapesti velocipéd gyáros által a tanszerkiállításra küldött híres „The Quadrant Comp.” Birmingham és Brennauer gyártmányú gépek, továbbá a híres és jó szerkezetű „Fescke” kerékpárak valamint varró és tamburir himzésű gépekre e helyen is felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

**\* A nagyerdei fürdő** kázan tisztítás miatt e hét végéig zárva lesz.

**A közönség rovata.)\***

**Betömondő árok**

Rég meg vagyom írva: csak a régi jó. — Mi azt mondjuk, hogy ez nem felül meg mai napság — különösen a mai civilizált világban — a valóságunk. Tehát ebből a szempontból sem lehet ez az állítás igaz. De nem is igaz ám az, mert a mi boldogult Lux városi főmérnökünknek tetszett, nem tetszik ám nekünk, a Csonkai-hatvan-utcai szőlőskert tulajdosoknak, de nem tetszik az am magunknak a nagy Debreczennek sem. Et horrendum dicu! még sem akar segíteni a bajon. Mi félen? Hat azon, hogy az a fertelmes kanális ne asinközék ott a hatvan-utca végén, a temető és Csonkai szőlőskert mellett! Szegegy Csonkai! ha tudta volna, de hogy tét volna annyit a város, a nemzet, az emberiségért, hogy az ő sirja közelebb legyen a fertelmes kizözögesü, dögleletes, szenny, piszok árok vonuljon végig a nemes város dícsősítésére, a magistratus emelésére s azért, hogy azon árok évenként két-három alkalozat hozzon Debreczen város hatósága oltárára. Hat a nagy Debreczen oit a nagyerdőn túl a főszerző dícsősítésére palotákát emelni akkor, mikor a közegészségügy rováására eltűri a hatvan-utcai búzos árkot? Hol itt a logika? felelet oit, hogy a teglavelek, a kisebb birtokosok más szemüvegen nézethetnek nálunk, mint a pavilonosok. Sajnáljuk a város főorvosát, hogy e kanális befedése tárgyában tét elterjesztését az egészségügyi bizottság nem meláta kellő figyelmébe, de hisszük, majd segít rajta a magas miniszterum.

Csango.

\* E rovatban a közérdeklű felszólalásokat díjtalanul közöljük, de a felelősség a beküldőt illeti.

**Országos tanszerkiállítás.**

**Orsz. tanszerkiállítási napirend.**

Aug. 16—24. bíráló bizottság (jury) eljárása. Az ülések nem nyilvánosak.

Aug. 18. Reggel 8 órakor az ev. ref. nagytemplomban és 9 órakor a r. kath. templomban Ö cs. és apostoli kir. Felsége születésnapjára tartandó istentiszteletek vegesével 10 órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitása a ker. akadémiában.

Aug. 18. szeptember 2. a kiállítás összes helyiségei a ker. akadémiában, ev. ref. főiskolában és az állami gazdasági intézetben nyitvak 8-tól 12-ig. Ugyanez időben nyitva vannak a felsorolt intézeteknek, továbbá az áll. főreáliskolának és a legobb helyb. tanintézetnek szertárai, gyűjteményei és termei. D. u. pedig (a ref. főiskola kivételével) az összes területék látogathatók, 3—6 órakor alatt. Naponkén d. e. és d. u. tanszerbemutató stb., valamint zene-előadás; a hely. idő és sorozat felől naponta értesítetik a közönség.

Aug. 18. d. u. 5 órakor a ker. szaktanárok előterkeztele a kiállítás üléstermében (az ev. ref. főiskola, udvari épület, I. emelet.)

Aug. 19. d. e. 9 órakor a ker. tanárok congresszusa, a város ház nagytérnében, d. u. 5 ó. Csúrka István, debr. tanító földrajzi szemléltető domborműveinek bemutatása, a keresk. akadémiá vegyrtani termében (udvar. földszint 4. ajtó.) D. u. 5 ó. a Mária Dorothea egyesület

tanítóti szakosztályának gyűlése a város ház nagytérnében.

Aug. 20. d. e. 8 órakor a tanítóképző intézeti tanárok orsz. egyesületének nagy választmányi gyűlése a város ház nagytérnében. D. e. 10 ó. a keresk. tanárok congresszusa a város ház nagytérnében. D. e. 9 órakor a ref. tanítók orsz. egyesületének közgyűlése a ref. egyház tanácstermében. D. u. 5 ó. magyarországi tanítók orsz. bizottságának előterkeztele, a város ház nagytérnében.

Aug. 21. d. e. 8 ó. magyarországi tanítók országos bizottságának naggyűlése a város ház disztermében. D. e. 10 ó. Eötvös-alap orsz. egyesület osztóbizottságának ülése a város ház disztermében. D. u. 4 ó. Tóth László debr. tanító szamologepének bemutatása a kereskedelmi akadémia vegyrtani termében. D. u. 5 ó. Vincze József földési tanító földrajzi és szántani szemléltető eszközeinek bemutatása a ker. akadémiá vegyrtani termében.

Aug. 22. d. e. 8 ó. Alsó-Szabolcs-hajduvidéki ref. tanító egyesület közgyűlése a város ház nagytérnében. D. e. 9 ó. a Gönczyegyesület h. bősörményi és h. szoboszlói körének gyűlése a megyeház nagytérnében. D. e. 10 órakor a Gönczyegyesület közgyűlése a megyeház nagytérnében. D. e. 11 ó. a hajdu-mezei tankerület 5 veterán tanítójának jubilálása a megyeház nagytérnében.

Aug. 22. és 23. d. e. 11 ó. az ev. ref. főiskola természettani termében (II. emelet az udvar felől) vetítő lámpa alkalmazásával a hazai földrajz szemléltetésére készült és a székes főváros tulajdonát képező képek gyűjteményét bemutatja Eckert Antal f. v. tanár.

Aug. 23. Kirándulás a hajduvárosokba. Aug. 24. d. e. 8 ó. a tiszántuli ref. tanáregyesület általó bizottságának gyűlése a ref. főiskola kis tanácstermében. D. e. 9 ó. a tiszántuli ref. tanáregyesület közgyűlése a ref. főiskola disztermében.

Aug. 25. d. e. 8 órakor folytatólagos közgyűlése a ref. tanáregyesületnek a ref. főiskola disztermében. D. u. 4 ó. a ref. vallástanárok értekezlete a ref. főiskola kis tanácstermében.

Aug. 26. d. e. 8 ó. Vantsa György iparitanítói egyetemes szemléltető szekrényének bemutató ismertetése a ker. akadémiá disztermében.

II.

**Orsz. tanszerkiállítási tájékoztató.**

I. A kereskedelmi akadémia b a n :

Pénztár a palota lépcsőházában Állandó-jegy 3 korona, tanulónak 2 korona, belépti-jegy 60 fillér, tanulónak 30 fillér. »Kiallításí Ertesítő» teljes folyamá 3 korona, egyes száma 20 fillér »Kat. logus» 60 fillér. Ugyanitt kaphatók kedvezményes szállás-jegyek, közúti vasúti- és fürdő-jegyek.

Ruhátar, hol a felöltők, esernyők és botok elhelyezethetnek, — a pénztárral szemben Felső öltök (nagykendők stb.) örszésére 10 fillér, esernyő stb. felügyelésért 6 fillér fizetendő.

A disztermében vannak a »főcsoport«-tantermei, a jobboldali termében a rajz és rokon művészeti tantargyak eszközei, a baloldali termében a zene és rokonművészeti tantargyak eszközei találhatóak. Az előcsarnok az országos tanszermuzeum kiállítását, az iskolai külső főszereleési tárgyakat, az épületrajzokat és az iskolatörténeti adalekokat foglalja magában.

Az iparoktatás csarnoka az első udvar jobb oldalán foglal helyet.

Az udvari épületrész földszintjén (jobbra) található az elemi iskolák tanszerei és a vegyrtani terem (tanszerbemutató előadásokra is fentartva.)

I-ó emeleten vannak a kiseddóvás és nőnevelés termei. Ugyanitt balra van a kiállításí iroda és ülésterem.

A II-ik emelet a szakiskolák, a kiállításí természettani terem (mely egyszeresmind előadó terem) tölti be.

Az udvar háttérét a torlacsarnok foglalja el.

Naponként zene-előadások a »főcsoport«-zenetermében, továbbá a vegyrtani és természettani nagytérnében és az I. emeleti 3-k terében. Ezek, valamint a szakelőadások és tanszerbemutatók felől a napirend ad részletes tudósítást.

A debreczeni országos tanszerkiállítás juryjének tagjai: Elnök: Csiky Lajos, ev. ref. theol. akad. tanár Titkár: Vantsa György, iparisk. rajztanító.

**Igazgatósági tagok:**

Dőczy Imre, debr. ev. ref. főgyimn. igazg. tanár. Eötvös K. Lajos, Hajdumegye kir. tanfelügyelője. Gyertyanffy István, all. polg. tan. kép. igazg. Dr. Kenezy Gyula, orvosudvar. Martonffy Márton, kir. tan. iparisk. orsz. felügyelő. Dr. Szántó Samuel, keresk. akad. tanár. Szerenyi József, iparisk. orsz. felügyelő. Zador Lajos, debr. keresk. akad. fentartó test. elnöke. Jóó István, debr. ev. ref. tan. kép. igazgató tanár.

**Debreczeni tagok:**

Dr. Balassa József, főreálisk. tanár. Dr. Bayer Ferencz keresk. akad. igazg. tanár. Baczner Fr gyés, főreálisk. tanár. Bekési Gyula, kir. tankerületi igazgató. Bosznay István, ev. ref. főgyimn. rajztanár. Csúrka István ev. ref. tanító.

Dőczy Gedeon, ev. ref. felső leányisk. igazgató tanár.

Domokos Kálmán, felső gazd. int. igazg. tanár.

Fábián Lajos Mór, keresk. akad. tanár.

Hitesy Lajos, zenetanár.

Kalocsa Róza, felső leányi-k. igazgatónő.

Karay Sándor, ev. ref. főgyimn. tanár.

K. Kiss József, ev. ref. főgyimn. tanár.

Kovács Lajos, ev. ref. tan. kép. tanár.

Kovács János, ev. ref. főgyimn. tanár.

Kursinszky László, r. k. elemi isk. tanító.

Macsay Sándor, főgyimn. ének- és zenetanár.

Márton Imre, zenedei jegyző.

Nagy Lajosné, r. k. elemi isk. tanító.

Pribauer Alajos, főreáliskolai tanár.

Potomcsik Ignác, keresk. akad. tanár.

Safar László, ev. ref. tanító.

Dr. Sárvary Gyula, orvosudvar.

Dr. Szalay Bála, orvosudvar.

Simonovits Dező, izr. tanító.

Székely Melinda, nőreálisk. igazgatónő.

Toth Mihály, tornatanár.

Ujfalussy Mária, kiseddóvónő.

Zalai Márk, keresk. akad. tanár.

Vasárhelyi József, ev. ref. tanító.

**Nem debreczeni tagok:**

Beké Antal, h. bősörményi ref. kánt. gyimn. ének. tanár.

Deák Lajos, maros-tordamegyei kir. tanfelügyelő.

Eckert Antal, budapesti polg. iskolai tanár.

Fillinger Károly, budapesti közepiskolai igazg. tanár.

Kiss Sándor, kolozsvári keresk. akad. igazgató tanár.

Kisszéli Sándor, r. k. tanító, mohácsvidéki tan. egylet küldötte.

László Lukács, ifyefalvi közs. isk. tan. háromszékmegei tanítótestület elnöke.

Nagy László, budapesti képzőtanár, orsz. tan. képző tanáregyesület titkára.

Simon Károly, hadházi ref. tanító, az alsó-szabolcs-hajdumegyei ref. tanítóegyesület elnöke.

Szécsi Miklós, polg. isk. tanár, a Gönczyegylet h. szoboszlói járáskörének elnöke.

Józsa Pál, kisújszállási ev. ref. tanítók orsz. egyesületének elnöke.

**Az országos tanszerkiállítás bíráló bizottsága** ma d. e. 10 órakor Csiky Lajos elnökele alatt, megtartotta alakuló gyűlést. A bíráló bizottság 8 d. u. m. a. d. u. m. megkezdhetik működésüket s f. hó 25-en d. e. be is kell azt fejeznük, hogy ugyanazon nap délutánján tartandó teljes gyűlésben megállapodhassanak a kitüntetésre nézve, melyeknek eredményét f. hó 26-an d. e. 9 órakor a főiskolai disztermében fogja az elnök kihirdetni.

**A Mária-Dorottya egylet közgyűlése.** Eötvös Károly Lajos igazgatósági elnök a következő levelet intézte Veresné Szathmáry Teréz urhölgyhöz:

Nagyságos Asszonyom!

A Mária Dorothea országos nőegyesület megtisztelt városunkat és országos tanszerkiállításunkat azzal, hogy számos tagjaval, f. hó 19-én a deli vonattal megjelen és azon nap d. u. 5 órakor a város ház üléstermében nevelési szakosztályi ülést tart, melynek a lapokban közzétett programom szerint igen tanulságos és élvezetes tárgyszerűsége van.

Nagyságodat és a melyen tisztelt nőegyesületi tagokat tisztelettel megkeresem: kegyeskedjenek hölgyvendégünk fogadása és gyűlésük minél népebb látogatása által méltóan viszonzni, a társadalmunkat bizalommal meglatogatóknak veünk szemben tanúsított figyelmét. Debreczen, 1894. aug. hó 15-én.

Tiszteelő szolgáljuk:

Eötvös Károly Lajos igazg. elnök.

E levél eredménye a következő: Fehévas és kérelem a debr. jótékony nőegyesület tagjaihoz!

A Mária Dorothea orsz. nőegyesület, a nevelés és oktatástyrlés bajnokai, f. hó 19-én városunkba érkezvén, ugyan az nap délután a város ház üléstermében érdekes és tanulságos gyűlést és felolvasást tart különösen a nőnevelés és nőiparoktatás köréből.

Azt hiszem, hogy csak ömagunkat tiszteljük meg e nagyérdemű nőegyesület értekezlete és felolvasása iránt a legmélyebb érdeklődést tanúsítva, ha minél nagyobb számban a gyűlés színhelyén megjelenünk. Főhívom ennélfogva a debreczeni nőegyesület becses figyelmét e ritkán kínálkozó élvezetes alkalomra, hogy tömeges megeenésünk által városunk iránt tanúsított eme kitüntetést és a nőnevelés iránt táplált meleg érdeklődést méltóan viszonzozzuk.

Debreczen 1894 augusztus hó 16-án.

Veresné Szathmáry Teréz a debreczeni jótékony nőegylet elnöke.

**Külömfélék.**

**Melyik királynak van legtöbb adóssága?** Azt hinné az ember, hogy Milannak, pedig dehogyn! Korea királya a legnagyobb koronás lump, aki már alattvalói háromnegyed részének és azonkívül minden közzelebe került idegennek adós. Az ő gondatlan könnyelműsége az oka az új háborúnak is. Azt engedett annri befolyást Japánnak, hogy ez végre fejére nőtt, mert Japán józiviuen seglyezte ő felségét és apró zavarából mindig kirántotta.

